

नामांक				Roll No.		

No. of Questions — 25
No. of Printed Pages — 3

P—16-1—Sans. I

प्रवेशिका परीक्षा, 2010

संस्कृत — प्रथम पत्र

(संस्कृत-व्याकरणशास्त्रम्)

समय : 3 $\frac{1}{4}$ होराः

पूर्णांक : 80

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

- (1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामाङ्कः अनिवार्यतः लेख्यः ।
- (2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।
- (3) प्रत्येक प्रश्नस्योत्तरमुत्तरपुस्तिकायामेव देयम् ।
- (4) प्रत्येक प्रश्नभागस्योत्तरं क्रमानुसारमेकत्रैव लेखितव्यम् ।
- (5) प्रथम प्रश्नस्य चत्वारः (i, ii, iii एवं iv) भागाः सन्ति । प्रत्येक भागस्य उत्तरस्य चत्वारः (अ, ब, स एवं द) विकल्पाः सन्ति । समुचित विकल्पस्य उत्तराक्षरं उत्तर-पुस्तिकायां निम्नलिखित तालिकां निर्माय एकस्मिन् स्थाने एव लेखनीयानि ।

प्रश्न क्रमाङ्कः	समुचित उत्तराक्षरम्
1. (i)	
1. (ii)	
1. (iii)	
1. (iv)	

1. (i) “सेव्” धातोः लट् लकारस्य उत्तमपुरुषस्यैकवचने किं रूपं भवति ?
 (अ) सेवेते (ब) सेवेथे
 (स) सेवे (द) सेवन्ते । 1
- (ii) “गम्” धातोः लोट् लकारस्य प्रथम पुरुष बहुवचने किं रूपं भवति ?
 (अ) गच्छन्तु (ब) गच्छताम्
 (स) गच्छन्ति (द) गच्छामः । 1
- (iii) “आम्” इति पदस्य तात्पर्यं कस्मिन् अर्थे अस्ति ?
 (अ) विकारे (ब) अङ्गीकारे
 (स) तिरस्कारे (द) साकारे । 1
- (iv) “येन प्रकारेण” इति पदस्य अव्यय पदम् अस्ति
 (अ) कदा (ब) तथा
 (स) यथा (द) यदा । 1
2. अव्ययस्य परिभाषा लेखनीया । 1
3. “वद्” धातोः लट् लकारे उत्तमपुरुषस्य सर्वाणि रूपाणि लेखनीयानि । 1
4. “भू” धातोः लृट् लकारे प्रथमपुरुषस्य सर्वाणि रूपाणि कानि ? 1
5. लिख् + तुमुन्
 ज्ञा + क्त्वा
 इत्यत्र संघटितं रूपं लिखत । $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$
6. “त्यदादीनामः” “अचोऽङ्गिति” इत्यनयोः सूत्रयोः सोदाहरणम् अर्थो लेख्यः । $2 + 2 = 4$
7. “त्रिचतुरोःस्त्रियां तिसृचतसृ” इति सूत्रस्य सोदाहरणं व्याख्या कार्या । $1 \frac{1}{2} + 1 \frac{1}{2} = 3$
8. “यस्येति च” “नपुंसकाच्च” इत्यनयोः सूत्रयोः एकस्य सोदाहरणम् अर्थो लेख्यः । $1 + 1 = 2$
9. “होढः”, “दश्च”, “मोनो धातोः”
 एषु सूत्रेषु द्वयोः सूत्रयोः अर्थः लेखनीयः । $2 + 2 = 4$
10. “यः सौ” इति सूत्रस्य सोदाहरणं व्याख्या कार्या । 3
11. “अहन्” इति सूत्रस्य सोदाहरणम् अर्थो लेख्यः । 2
12. यथेच्छं त्रयाणां सूत्राणाम् अर्थः लेखनीयः — $1 + 1 + 1 = 3$
 (i) यत्रश्च (ii) द्विगोः
 (iii) वोतो गुणवचनात् (iv) वयसि प्रथमे ।

13. सह योगे का विभक्तिः भवति ? इति विलिख्य वाक्यमेकं रचयन्तु । $1 + 1 = 2$
14. रिक्तस्थानानि समुचितरूपेण पूरयन्तु — $4 \times \frac{1}{4} = 1$
- (i) बालकः पिबति । (फलरसं / पाठं)
- (ii) भगिनी पठति । (कथां / पाठं)
- (iii) भवान् गृहं (गच्छसि / गच्छति)
- (iv) कर्मकरी जलेन प्रक्षालयति । (पात्रं / पात्रेण)
15. अधोलिखितानां पदानां प्रारम्भे सः / सा इति योजनीयम् — $4 \times \frac{1}{2} = 2$
- (i) रामः (ii) रमा
- (iii) शिवः (iv) नरः ।
16. निम्नलिखित क्रियापदानां वाक्येषु प्रयोगः करणीयः — $4 \times \frac{1}{2} = 2$
- गच्छतु, पठसि, लिखामि, धावति ।
17. पठ् धातोः लट्लकारम् आधारीकृत्य अष्टवाक्यानि लिखन्तु । $8 \times \frac{1}{4} = 2$
18. कदा, यत्र, कति, यदि । एषु पदद्वयम् आदाय वाक्यप्रयोगः करणीयः । $1 + 1 = 2$
19. सूत्रानुसारं द्वौ प्रयोगौ साधनीयौ — $2 \times 2 = 4$
- बाला, गौरी, युवतिः ।
20. अधोलिखितेषु प्रयोगेषु चतुर्णां रूपाणां सिद्धिः कार्या — $4 \times 2 = 8$
- रामम्, हरिणा, गौः, त्रिषु, विश्वपाः, क्रोष्टा ।
21. अधोलिखितेषु प्रयोगेषु द्वयोः ससूत्रं सिद्धिः कार्या — $2 \times 2 \frac{1}{2} = 5$
- रमा, तिसृणाम्, स्त्रीम् ।
22. अधोलिखितेषु प्रयोगेषु द्वौः प्रयोगौ साधनीयौ — $2 \times 2 \frac{1}{2} = 5$
- ज्ञानम्, वारिणी, दध्ना ।
23. निम्नाङ्कितेषु प्रयोगेषु चतुर्णां सिद्धिः कार्या — $4 \times 2 = 8$
- लिङ्भ्याम्, धुक्, अनडवान्, चत्वारः, अयम्, राजा ।
24. अधस्तनेषु द्वयोः प्रयोगयोः सिद्धिः कार्या — $2 \times 2 \frac{1}{2} = 5$
- उपानत्, अद्भिः, असौ ।
25. अधस्तनेषु द्वयोः प्रयोगयोः सिद्धिः विधेया — $2 \times 2 \frac{1}{2} = 5$
- स्वनडुही, इमानि, पयः ।